

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. sausio 12 d.
(OR. en)

5406/24

JEUN 8

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2024 m. sausio 12 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2024) 1 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI dėl 2022-ųjų – Europos jaunimo metų

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2024) 1 final.

Pridedama: COM(2024) 1 final

Briuselis, 2024 01 10
COM(2024) 1 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

dėl 2022-ųjų – Europos jaunimo metų

{SWD(2024) 1 final}

1 ĮVADAS

2024 m. jauni europiečiai yra iki šiol labiausiai išsilavinusi, technologiškai išprususi, judi ir skaitmeninė karta. Vidutiniškai jauniems ES piliečiams būdingas gana aukštas subjektyvios gerovės lygis¹. Jie yra aktyvūs visuomenėje, kurioje gyvena²; tai amžiaus grupė, kuri labiausiai patenkinta tuo, kaip ES veikia demokratija³. Be to, jie patyrė 2008 m. pasaulinės finansų krizės, COVID-19 pandemijos ir tebevykstančio Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikį. 73 mln. Europos Sąjungos jaunuolių⁴ žino, kas yra nepastovumas, netikrumas ir beprecedenčiai pokyčiai, kurie daro įtaką jų gyvenimo galimybėms ir psichikos sveikatai. Nepaisant daugybės krizių, šiandienos jaunimas tapo labai atsparūs.

Šios aplinkybės suformavo šiandienos jaunimo pažiūras, poreikius ir elgseną.

Nors jaunimas nevienodas ir turi skirtingas, o kartais ir prieštaringas vizijas, viena aišku – jie išreiškia **savitą savo kartos požiūrį**. Šį įvairialypį jaunimo požiūrį įtraukti į sprendimų dėl dabarties ir ateities priėmimo procesą ne tik teisinga, bet ir būtina.

Atsižvelgiant į iššūkių, su kuriais šiandien susiduriame, mastą, dalyvauti turi visi. Kad palaikytume demokratiją, užtikrintume taiką, tvirtai gintume Europos vertybes ir kuo geriau pasinaudotume žaliaja ir skaitmenine pertvarka, mums būtinas visų piliečių, ypač jaunimo, **kūrybiškumas, energija ir įvairūs gabumai**.

Todėl 2021 m. rugsėjo 15 d. pranešime apie Sąjungos padėtį⁵ Pirmininkė U. von der Leyen pasiūlė 2022-uosius paskelbti Europos jaunimo metais, taip įvertinant per COVID-19 pandemiją jaunimo pademonstruotą atsparumą ir siekiant įgalinti juos formuoti Europos ateitį pasaulyje po pandemijos. Tvirtą jaunimo aspekto integravimą į ES prioritetus ir politiką parėmė Europos Parlamentas ir Taryba, taip pat pagrindinės suinteresuotųjų subjektų organizacijos, kaip antai Europos jaunimo forumas.

„Išsakyk savo viziją“ buvo Europos jaunimo metų, per kuriuos siekta jaunimui suteikti **teigiamų perspektyvų**, paskatinti jaunuolius **dalyvauti demokratiname gyvenime** pagal Lisabonos sutartį ir jiems suteikti galimybių **tvirčiau pasisakyti formuojant ES politiką**, šūkis.

Jaunimą įtraukti į demokratinį procesą dar svarbiau artėjant 2024 m. birželio mėn. vyksiantiems **Europos Parlamento rinkimams**. Kitas Europos Parlamentas turės svarų balsą jaunimui rūpimose srityse: sveikatos ir gerovės, aplinkos ir klimato, švietimo ir mokymo, tarptautinio bendradarbiavimo ir Europos vertybių, užimtumo ir įtraukties. Todėl labai svarbu, kad jauni piliečiai pasinaudotų galimybe išreikšti savo pasirinkimą dėl Europos ir užtikrinti, kad tiesiogiai renkamoje ES asamblėjoje jiems būtų atstovaujama taip, kaip jie pageidauja.

Europos Komisija yra įsipareigojusi toliau tenkinti jaunimo lūkesčius, kad jam būtų užtikrinta geresnė ateitis. Šis įsipareigojimas bus įtvirtintas įvedus **poveikio jaunimui patikrą**, kad formuojant politiką būtų sistemingai atsižvelgiama į ES politikos poveikį jaunimui išnaudojant

¹ 2022 m. 16–29 m. jaunuoliai įvertino savo pasitenkinimą gyvenimu vidutiniškai 7,3 punkto pagal skalę nuo 0 (labai nepatenkinti) iki 10 (labai patenkinti) (Eurostatas, Gyvenimo kokybės rodikliai – bendra gyvenimo patirtis).

² Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 502 „Jaunimas ir demokratija Europos jaunimo metais“, 2022 m. gegužės mėn.

³ Europos Parlamento 2023 m. pavasario apklausa „Veiksminga demokratija. Metai iki Europos Parlamento rinkimų“

⁴ Naujausiais turimais Eurostato statistiniais duomenimis apie bendrą jaunuolių (15–29 metų) skaičių. Žr. ES rezultatų suvestinė – Jaunimas – Eurostatas (europa.eu).

⁵ 2021 m. pranešimas apie Sąjungos padėtį (europa.eu).

visas geresnio reglamentavimo sistemos galimybes. Taip siekiama užtikrinti, kad visose politikos srityse būtų atsižvelgiama į jaunimo poreikius ir nuomonę.

Pagal 2021 m. gruodžio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo (ES) 2021/2316 dėl Europos jaunimo metų (2022 m.)⁶ 7 straipsnį šiame komunikate išdėstomi pagrindiniai tų metų laimėjimai ir **prioritetiniai veiksmai**, kuriais palaikomi Jaunimo metų rezultatai. Komisija siūlo šias priemones pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 6 straipsnio e punktą, pagal kurį jaunimo reikalų srityje ES yra įgaliota vykdyti veiksmus, kuriais **remiami, koordinuojami ar papildomi valstybių narių veiksmai**. Konkrečiai, prie šio komunikato pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente pateikiama išsami Jaunimo metų įgyvendinimo, rezultatų ir bendro vertinimo ataskaita.

Šis komunikatas ir Komisijos tarnybų darbinis dokumentas kartu su Komisijos pateiksima 2019–2027 m. ES jaunimo strategijos⁷ vertinimo ataskaita (numatoma pateikti 2024 m.) padės **formuoti ES jaunimo politikos ateitį ir sustiprinti jaunimo indėlį į ES politikos formavimą**⁸.

2 EUROPOS JAUNIMO METŲ PAGRINDINIAI LAIMĖJIMAI⁹

Europos jaunimo metų sėkmę lėmė **įvairių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas įvairiais lygmenimis**; jame dalyvavo ES institucijos, valstybės narės, jaunimo reikalų suinteresuotieji subjektai ir jaunimas. Vykdydama Sprendime dėl Europos jaunimo metų¹⁰ nustatytą reikalavimą ir siekdama užtikrinti optimalų koordinavimą, Komisija įsteigė grupę, kurią sudarė 29 ES valstybių narių paskirti nacionaliniai Jaunimo metų koordinatoriai¹¹, 6 nacionaliniai kontaktiniai asmenys „Erasmus+“ asocijuotosiose šalyse ir daugiau kaip 120 Europos lygmens jaunimo reikalų suinteresuotųjų subjektų.

Prie šios grupės veiklos aktyviai prisidėjo Europos Parlamentas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Regionų komitetas. Taip plačiu mastu sutelkus įvairius subjektus rengti ir įgyvendinti Jaunimo metų veiklą, visais lygmenimis imtasi naujų partnerystės iniciatyvų, kurios turės teigiamos įtakos jaunimo bendradarbiavimui paskesniais metais.

Jaunimo metai sėkmingai paskatino didelį susitelkimą ir įsitraukimą visais lygmenimis. Europos jaunimo portalo žemėlapyje įvairių veiklą užregistravo **daugiau kaip 2 700 suinteresuotųjų subjektų**¹² iš visos ES ir kitų šalių; jie taip prisidėjo prie keturių Jaunimo metų tikslų įgyvendinimo¹³.

Jaunimo metų veikla buvo **skirta** jaunimui ir buvo vykdoma **paties jaunimo ir kartu** juo. Maždaug 92 proc. nacionalinių koordinatorių ir ne ES nacionalinių kontaktinių asmenų bendradarbiavo su

⁶ 2021 m. gruodžio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2021/2316 dėl Europos jaunimo metų (2022), p. 1.

⁷ Europos Sąjungos Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos: 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija.

⁸ Šiame komunikate siūlomi su ES jaunimo politika susiję veiksmai bus plėtojami užtikrinant sinergiją su veiksmiais pagal ES vaiko teisių strategiją (COM(2021) 142 final).

⁹ Išsami Europos jaunimo metų laimėjimų ataskaita pateikiama pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente.

¹⁰ 2021 m. gruodžio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2021/2316 dėl Europos jaunimo metų (2022 m.).

¹¹ Kadangi už jaunimo politiką Belgijoje atsakingos trys kalbinės bendruomenės, buvo paskirti trys koordinatoriai.

¹² Europos jaunimo portale pateiktame žemėlapyje veiklą nurodžiusių suinteresuotųjų subjektų skaičius.

¹³ 2021 m. gruodžio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2021/2316 dėl Europos jaunimo metų (2022 m.).

nacionalinėmis jaunimo tarybomis, kurias sudaro jaunimas. Iš 18-os nacionaliniu lygmeniu sukurtų iniciatyvinių grupių arba tinklų 16-oje dalyvavo nacionalinės jaunimo tarybos, o 12-oje – kitos jaunimo organizacijos.

Jaunimo metai Europos, nacionalines, regionų ir vietos institucijas suartino su jaunimu. Per Jaunimo metus daugiau jaunų europiečių tiesiogiai patyrė, kaip ES jų gyvenime suteikia daugiau vertės, remia jų asmeninį tobulėjimą ir parūpina pagrindinių išteklių ir įgūdžių, kad jie galėtų tapti aktyviais piliečiais ir imtis skatinti solidarumą bei teigiamus pokyčius. Maždaug 83 proc. Jaunimo metų veiklos vyko gyvai. Ši informavimo veikla labai padėjo informuoti jaunimą, be kita ko, mažiau galimybių turinčius jaunuolius, apie įvairias galimybes.

Jaunimo informavimo metu poveikis

Europos jaunimo portale užregistruota per **13 000 veiksmų**, kuriuos surengė **2 700 suinteresuotųjų subjektų 67 šalyse**.

92 proc. nacionalinių koordinatorių ir kontaktinių asmenų dirbo su jaunimo reikalų tarybomis, kurias sudaro jaunimas.

Europos jaunimo portale puslapis peržiūrėtas daugiau kaip **1 mln. kartų**.

kain 1 mln. kartų

ES jaunimo socialinių tinklų kanaluose:

– **210 mln. pateikčių;**

– **10 mln. sąveikos atvejų;**

– **pasiekta 91,4 mln. žmonių.**

Dialogo jaunimo politikos klausimais susitikimai

Dialogo jaunimo politikos klausimais susitikimuose su Europos Komisijos nariais dalyvavo maždaug **300** jaunuolių.

Jie dalijosi savo **idėjomis bei įžvalgomis** ir sužinojo, **kaip veikia ES**.

Jie **mezgė ryšius su kitais jaunuoliais** ir **įgijo patirties** įvairiose politikos srityse.

Jų **nuomonė buvo pagarsinta** vykdant su dialogu susijusias internetines **ryšių kampanijas. 95 proc.** dalyvių dialogo susitikimus įvertino **puikiai arba labai gerai**.

Didžiausias jaunimo lūkestis Jaunimo metais – kad visuomenė ir sprendimus priimančys asmenys labiau įsiklausytų į jo poreikius ir imtųsi veiksmų atsižvelgdami į juos¹⁴. Per Jaunimo metus jaunimas buvo svarbiausias politinės darbotvarkės subjektas; jaunuoliai turėjo įvairių **galimybių išsakyti savo viziją ir idėjas** jiems svarbiais klausimais. Beveik 90 proc. jaunimo sektoriaus suinteresuotųjų subjektų ir 66 proc. atsiliepus pateikusių jaunuolių patvirtino, kad Jaunimo metais jiems buvo suteikta tokių galimybių būti išgirstiems.

Jaunimo aspekto integravimas į visas ES politikos sritis¹⁵ buvo vienas iš pagrindinių Europos jaunimo metų tikslų, pasiektas sutelkus daugelį Komisijos padalinių. Per 30 prisidėjusių padalinių pateikė daugiau kaip **130 jaunimui skirtų politikos iniciatyvų; daugelis iš jų buvo parengtos bendradarbiaujant su jaunimu. Apskaičiuota**, kad pagal atitinkamas ES programas ir priemones Jaunimo metų tikslams įgyvendinti (be kita ko, rengiant kampanijas, renginius ir kvietimus teikti pasiūlymus) skirta **140 mln. EUR**. Nacionaliniu lygmeniu **81 proc.** nacionalinių koordinatorių ir nacionalinių kontaktinių asmenų pranešė, kad bendradarbiavo su ministerijomis arba viešosiomis įstaigomis, kurios nėra atsakingos už jaunimo politiką. Be to, **69 proc.** Jaunimo metams įsteigė

¹⁴ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 502 „Jaunimas ir demokratija Europos jaunimo metais“, 2022 m. gegužės mėn.

¹⁵ Jaunimo metų veikla buvo suskirstyta į devynias jaunimui ypač svarbias politikos sritis: Europos judumo mokymosi tikslais, užimtumo ir įtraukties, dialogo politiniais klausimais ir dalyvavimo, žalumo, skaitmeninių reikalų, kultūros, sveikatos, gerovės ir sporto, jaunimo bei pasaulio ir solidarumo su Ukraina.

iniciatyvines grupes / tinklus (**61 proc.** jų sudarė ne jaunimo reikalų ministerijos / viešosios įstaigos).

Pagrindiniai Jaunimo metų tikslai – paskatinti jaunimą aktyviau dalyvauti ir įtraukti jaunimo aspektą į visas politikos sritis – neabejotinai buvo pasiekti ir turi būti išlaikyti. Europos jaunimo metai buvo Europos bendradarbiavimo sėkmės istorija – jų rezultatais turi būti remiamasi ir ateityje.

3 TOLESNI VEIKSMAI

Remdamasi Jaunimo metų rezultatais ir laikydamasi 2019–2027 m. ES jaunimo strategijos, Komisija imsis tolesnių veiksmų **dviejoje pagrindinėse srityse**:

- suteikti jaunimui galimybių tvirčiau pasisakyti formuojant ES politiką, taip pat
- spręsti jaunimui rūpimus klausimus įvairiose politikos srityse.

Šios pastangos bus grindžiamos **Komisijos geresnio reglamentavimo sistema**, kurioje nustatyta aiški konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais ir poveikio vertinimo struktūra. Komisija užtikrins didesnius vidaus pajėgumus dirbti su jaunimu ir užmegs tvirtą nuolatinį dialogą su suinteresuotaisiais subjektais per visą politikos formavimo ciklą.

Komisija svarstymus grindė įvairiais pasiūlymais dėl tolesnių pastangų stiprinti ES politikos jaunimo aspektą¹⁶. **Europos jaunimo forumas** pateikė pasiūlymų dėl ES jaunimo testo¹⁷. **Europos Parlamentas** savo rezoliucijoje dėl Jaunimo metų rezultatų¹⁸ paragino Komisiją priimti ES jaunimo testą, kad būtų užtikrintas jaunimo dalyvavimas ir įsipareigojimas rengiant ES politiką. Išvadose dėl jaunimo aspekto įtraukimo¹⁹ **Taryba** paragino Komisiją naudotis savo geresnio reglamentavimo sistema, kad būtų atsižvelgta į naujos politikos poveikį jaunimui.

3.1 SUTEIKTI JAUNIMUI GALIMYBIŲ TVIRČIAU PASISAKYTI FORMUOJANT ES POLITIKĄ

Visi veiksmai, kurių imasi ES, turėtų būti grindžiami kartų solidarumu. Priimdama sprendimus „ateinančiai kartai palik[ti] geresnį pasaulį“²⁰, Komisija įsipareigoja puoselėti teisingumą tarp kartų. Be to, daugelis ES politikos iniciatyvų ir sprendimų daro tiesioginį poveikį dabartinės jaunimo kartos gyvenimui, kaip matyti ir iš Europos jaunimo tikslų²¹, kurie yra neatsiejama ES jaunimo strategijos dalis. Todėl jaunimo aspekto integravimas – jaunimo aspekto įtraukimas į visas susijusias politikos sritis – yra vienas iš ES bendradarbiavimo jaunimo politikos srityje prioritetų.

Todėl siekdama įtraukti jaunimo aspektą į visas politikos sritis politikos formavimo ir keitimo procese, **Komisija** visapusiškai naudosis geresnio reglamentavimo ir konsultacijų priemonėmis, kad

¹⁶ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė nuomonę savo iniciatyva dėl ES jaunimo testo ([SOC/728 ES jaunimo testas](#)); regionų komitetas pateikia nuorodą į jaunimo testą [Jaunimo ir demokratijos chartijoje](#), kuri pristatyta kartu su Europos jaunimo forumu.

¹⁷ [Europos jaunimo forumas, ES jaunimo testas](#).

¹⁸ [2022 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2022 m. Europos jaunimo metų rezultatų \(2022/2953\(RSP\)\)](#).

¹⁹ [Europos Sąjungos Tarybos išvados dėl jaunimo aspekto įtraukimo į politikos sprendimų priėmimo procesus Europos Sąjungoje propagavimo \(C/2023/1342\)](#).

²⁰ [2022 m. pranešimas apie Sąjungos padėtį \(europa.eu\)](#).

²¹ [Europos jaunimo tikslai | Europos jaunimo portalas \(europa.eu\)](#).

užtikrintų politikos poveikio jaunimui patikrą. Tokia poveikio jaunimui patikra nepradedama nuo nulio, nes Komisija jau turi atitinkamų **geresnio reglamentavimo²² priemonių rinkinį**, kuris bus papildytas keliomis **jaunimui skirtomis priemonėmis** pagal 2019–2027 m. ES jaunimo strategiją²³.

3.1.1 POVEIKIO JAUNIMUI PATIKRA. VISAPUSIŠKAI IŠNAUDOTI GERESNIO REGLAMENTAVIMO IR KONSULTACIJŲ PRIEMONES

Komisija užtikrins, kad esamų **geresnio reglamentavimo priemonių galimybės būtų išnaudojamos kuo geriau**. Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinyje nurodyti pagrindiniai klausimai, kuriais remiantis galima nustatyti, kiek reikšmingas yra poveikis jaunimui:

- pagal **31 priemonę** dėl švietimo ir mokymo, kultūros ir jaunimo pateikiamos gairės, nuorodos ir pagrindinė informacija, kaip įvertinti poveikį jaunimui (demokratinis gyvenimas, piliečių angažuotumas, švietimas ir mokymasis, darbo rinka, sveikata ir gerovė, įtrauktis ir kova su skurdu);
- pagal **29 priemonę** dėl pagrindinių teisių (įskaitant lygybės skatinimą) vertinant poveikį aiškiai nurodomas amžiaus aspektas ir vaiko teisės, taip pat numatoma švelninti galimą neigiamą poveikį, kai politiniai sprendimai, kurie atrodo neutralūs, gali turėti skirtingą poveikį tam tikroms grupėms, net jei toks poveikis nebuvo tyčinis ar numatytas;
- **20 priemonė** dėl strateginio prognozavimo padeda įvertinti, kokį poveikį jaunimui gali turėti susijusios didžiosios tendencijos, pvz., demografiniai pokyčiai, galimybės gauti ribotų žaliavų ir sparčiai kintanti technologinė ir socialinė bei ekonominė tikrovė.

Visapusiškai įgyvendinus geresnio reglamentavimo priemones bus užtikrinta, kad būtų atliekama **poveikio jaunimui patikra**. Jaunimo aspektas į politikos formavimą bus įtraukiamas **keturiais pagrindiniais etapais**:

1. **aktualumo jaunimui vertinimo** – padedama savo jaunimo reikalų korespondentų (žr. toliau) ir prireikus įtraukdama Jaunimo tinklą, Komisija įvertina, ar tarp Komisijos darbo programos I priede nurodytų prioritetinių iniciatyvų įtraukta planuojama iniciatyva bus itin aktuali jaunimui. Tokios pagrindinės prioritetinės iniciatyvos bus nustatomos taikant nuoseklų procesą;
2. **konsultacijų su jaunimu** – nustačius, kad iniciatyva itin aktuali jaunimui, Komisija apsvaistys galimybę surengti specialias konsultacijas su jaunimu (tikslines apklausas, diskusijas su jaunimu, jaunimui atstovaujančiomis organizacijomis ar Jaunimo reikalų suinteresuotųjų subjektų platforma). Be to, tokiais atvejais į viešas konsultacijas bus įtrauktas privalomas jaunimui skirtų klausimų rinkinys, numatant galimybę nustatyti respondentų amžiaus grupę. Tai padės dar aktyviau skatinti jaunimo indėlį ir išdėstyti tokius atsiliepimus atliekant poveikio vertinimą. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas konsultuotis nacionaliniu lygmeniu, būtų galima pasitelkti naujus nacionalinius arba regionų jaunimo koordinatorius (žr. toliau);
3. **poveikio vertinimo** – padedama jaunimo reikalų korespondentų ir remdamasi visomis geresnio reglamentavimo priemonėmis, kurios laikomos itin aktualiomis jaunimui, Komisija atlieka

²² Europos Komisijos geresnio reglamentavimo darbotvarke užtikrinama įrodymais pagrįsta ir skaidri ES teisėkūra, grindžiama poveikį patiriančių subjektų nuomonėmis. Žr. [Geresnis reglamentavimas \(europa.eu\)](http://geresnis.reglamentavimas.europa.eu).

²³ [Europos Sąjungos Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos:2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija.](#)

poveikio vertinimą ir užtikrina, kad poveikis jaunimui būtų tinkamai išnagrinėtas, jei tik nustatoma, kad jis yra reikšmingas;

4. **tikrinimo – Reglamentavimo patikros valdyba** tikrina, ar buvo tinkamai išnagrinėtas visas poveikis, įskaitant poveikį jaunimui ir konsultacijas, jei buvo nustatyta, kad tai itin aktualu iniciatyvai.

Siekdama išlaikyti jaunimo aspekto integravimo į naujas iniciatyvas politinį pagreitį ir kaupti patirtį bei žinias ES nacionaliniu ir regioniniu sprendimų priėmimo lygmenimis, Komisija surengs keletą **specialių apskritojo stalo diskusijų dėl jaunimo aspekto integravimo**, kuriose dalyvaus susiję suinteresuotieji subjektai, visų pirma jaunimo organizacijos, valstybės narės ir kitos ES institucijos. Vykstančios apskritojo stalo diskusijos bus siejamos su Komisijos darbo programos paskelbimu; taip bus užtikrinama, kad būtų stebima patirtis, įgyta Komisijai atliekant poveikio jaunimui patikrą ir integruojant jaunimo aspektą pagal ES jaunimo strategiją.

Siekdama jaunimo aspektą geriau integruoti į politikos formavimą, Komisija taip pat:

- **užmegs dialogą su susijusiais jaunimo reikalų partneriais ir suinteresuotaisiais subjektais** ir juos dar labiau įtrauks į atitinkamų politikos pasiūlymų rengimą. Šiuo tikslu Komisija toliau skatins jaunuolius aktyviai dalyvauti ir pasirūpins, kad jų nuomonės būtų išgirstos viešose ir tikslinėse konsultacijose, dialoge su politikos formuotojais ir piliečių forumuose;
- tęs vieną iš pavyzdinių Jaunimo metų iniciatyvų – sėkmingus **dialogo politikos klausimais susitikimus su Komisijos nariais**. Visos Europos ir kitų kraštų jaunimas turės galimybę reguliariai keistis nuomonėmis su Komisijos nariais dėl svarbiausių klausimų ir iniciatyvų, daugiausia dėmesio skiriant Komisijos darbo programai;
- toliau stiprins savo **darbo su jaunimu vidaus pajėgumus**. Remdamasi per Jaunimo metus įgyta patirtimi, Komisija tęs vidinio **Komisijos jaunimo tinklo** veiklą; tinkle **jaunimo reikalų korespondentai** būtų pagrindiniai kontaktiniai asmenys jaunimo klausimais atitinkamose politikos srityse ir padėtų stiprinti įvairių sektorių bendradarbiavimą ir jaunimo aspekto integravimą. **ES jaunimo koordinatorius** skatins šiame tinkle keistis informacija apie rengiamą politiką, kuri galėtų turėti poveikio jaunimui, ir palaikomas ryšys su Jaunimo reikalų suinteresuotųjų subjektų platformos grupe;
- vykdydama tolesnę veiklą po Konferencijos dėl Europos ateities – beprecedentės visos Europos demokratijos iniciatyvos – Komisija nusprendė jauniems piliečiams suteikti galimybių tvirčiau pasisakyti formuojant ES politiką – reguliariai sušaukti atsitiktinai atrinktų **piliečių forumus**, kurių trečdalį sudarytų jaunimas ir kurie svarstytų tam tikras pagrindines politikos iniciatyvas²⁴. Nuo Konferencijos pabaigos surengti trys forumai: dėl maisto švaistymo, virtualiųjų pasaulių ir mobilumo mokymosi tikslais. Ateityje vykstančiuose piliečių forumuose jaunimo aspektas turėtų išlikti svarbus.

Pagrindiniai veiksmai

1. Išnaudoti visas galimybes, susijusias su jaunimo aspekto integravimu į Komisijos geresnio reglamentavimo sistemą bei priemonių rinkinį, ir taip užtikrinti, kad būtų atliekama poveikio

²⁴ Komisijos komunikatas „Konferencija dėl Europos ateities. Nuo vizijos prie konkrečių veiksmų“, COM(2022) 404 *final*.

jaunimui patikra.

2. Tęsti jaunimo dialogo politikos klausimais susitikimus su Komisijos nariais.
3. Toliau siekti užtikrinti aktyvų jaunimo dalyvavimą piliečių forumuose.
4. Toliau telkti jaunimo reikalų korespondentų vidinį Komisijos jaunimo tinklą.
5. Pradėti keletą specialių apskritojo stalo diskusijų jaunimo aspekto integravimo klausimais.

3.1.2 SUTELKTI DIALOGO IR INTEGRAVIMO PRIEMONES PAGAL 2019–2027 M. ES JAUNIMO STRATEGIJĄ

Prasmingas jaunimo dalyvavimas²⁵ – vienas iš esminių gerai veikiančios demokratijos elementų, padedantis kurti įtraukesnę ir darnesnę visuomenę; šiuo požiūriu toks dalyvavimas taip pat itin svarbus 2024 m. Europos Parlamento rinkimams. Į **demokratijos gynimo dokumentų rinkinį** įtraukta rekomendacija dėl aukštų Europos ir nacionalinių rinkimų ir referendumų demokratiškų standartų propagavimo ir paramos plačiam įvairių grupių dalyvavimui, įskaitant jaunimo dalyvavimą rinkimuose²⁶. Į ją taip pat įtraukta Rekomendacija dėl piliečių ir pilietinės visuomenės organizacijų įsitraukimo ir veiksmingo dalyvavimo viešosios politikos formavimo procesuose skatinimo²⁷, kuria, be kita ko, skatinamas prasmingas, įtraukus ir saugus vaikų bei jaunimo dalyvavimas be jokios diskriminacijos. Remiantis rekomendacija, valstybės narės turėtų dėti konkrečias pastangas, kad paskatintų aktyvesnį vaikų ir jaunimo dalyvavimą politiniame ir demokratiname gyvenime vietos, regionų ir nacionaliniu lygmenimis, be kita ko, kaimo ir atokiose vietovėse.

Aktyvus dalyvavimas visuomenės gyvenime ir demokratiname procese padeda ugdyti pagrindinius jaunimo įgūdžius, atverti perspektyvų, formuoti bendrystės jausmą ir skatinti teigiamą požiūrį. 2022 m. „Eurobarometro“ apklausos dėl jaunimo ir demokratijos duomenimis, jaunimas įsitraukia vis aktyviau, nes 58 proc. jaunų respondentų teigė, kad yra aktyvūs visuomenėje, kurioje gyvena²⁸.

Jaunimo metai labai paskatino jaunimą ieškoti daugiau ir geresnių galimybių tapti aktyviais piliečiais, taip pat dalyvauti demokratiname gyvenime bei sprendimų priėmimo procese. Todėl jaunimo dalyvavimas tapo pagrindine Jaunimo metų tema, o Europos jaunimo portalo veiklos žemėlapyje nurodytas šios srities veiksmų skaičius buvo didžiausias (43 proc.)²⁹. Be to, svarbiausias tolesnis veiksmas buvo suteikti daugiau galimybių užtikrinti, kad jaunimo nuomonė būtų išgirsta visais lygmenimis – tam apklausose pirmumą teikė 61 proc. jaunuolių, 72 proc. suinteresuotųjų subjektų ir 73 proc. nacionalinių koordinatorių ir nacionalinių kontaktinių asmenų. Jaunimas turi dalyvauti visose jaunimui aktualiose politikos srityse. Todėl labai svarbu stiprinti ES jaunimo strategijos priemones. Siekdama išlaikyti ir išnaudoti Jaunimo metų dialogo ir integravimo pagreitį, Komisija:

²⁵ Jaunimo metais ES ir Europos Tarybos jaunimo partnerystė paskelbė tyrimą „Prasmingas jaunimo politinis dalyvavimas Europoje: koncepcijos, modeliai ir politinis poveikis“.

²⁶ Komisijos rekomendacija dėl įtraukčių ir atsparių rinkimų, C(2023)8626 final.

²⁷ Komisijos rekomendacija dėl piliečių ir pilietinės visuomenės organizacijų įsitraukimo ir veiksmingo dalyvavimo viešosios politikos formavimo procesuose skatinimo, C(2023)8627 final.

²⁸ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 502 „Jaunimas ir demokratija Europos jaunimo metais“, 2022 m. gegužės mėn.

²⁹ Organizatoriai – tiek suinteresuotieji subjektai, tiek jaunuoliai iš visos Europos ir kitų kraštų – buvo pakviesti pristatyti savo Europos jaunimo metų iniciatyvas Europos jaunimo portalo veiklos žemėlapyje.

- **stiprins ES jaunimo dialogą** – pagrindinę jaunimo dalyvavimo priemonę Europoje: didins jos matomumą ir aprėptį, įtrauks daugiau ir įvairesnių jaunimo organizacijų, visais lygmenimis gerins dialogo rezultatų sklaidą, naudojimą ir paskesnę su jais susijusią veiklą, taip pat dės daugiau pastangų įtraukti mažiau galimybių turinčius jaunuolius. ES jaunimo dialogas – nuolatinis pokalbis su jaunimu ir jaunimo organizacijomis, kuriame dalyvauja politikos formuotojai ir sprendimus priimančios asmenys, taip pat ekspertai, tyrėjai ir kiti susiję pilietinės visuomenės subjektai. Kad padėtų pasiekti vietos lygmenį konsultacijose su jaunimu, šis dialogas galėtų būti tvirčiau susietas su pagrindinėmis numatomomis Komisijos iniciatyvomis. Šiuo tikslu Komisija **tiksliau derins esminius dialogo klausimus su Komisijos darbo programa**. Palaikydama plėtos procesą, Komisija nagrinės, kaip toliau bendradarbiauti su šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių jaunimu;
- sudarys palankesnes sąlygas keistis nuomonėmis ir konsultuotis jaunimo reikalų srityje dėl būsimų politikos iniciatyvų su nauja **Jaunimo reikalų suinteresuotųjų subjektų platformos grupe**, remiantis Jaunimo metų suinteresuotųjų subjektų grupės įdirbiu ir dalyvaujant jaunimo organizacijoms, jaunimo tyrėjams, valstybių narių atstovams ir kitoms ES institucijoms. Platformos darbe **bus atidžiai stebimos būsimos ES iniciatyvos**;
- toliau plėtos **Europos jaunimo portalą** kaip vieno langelio principu veikiančią jaunimo galimybių Europos Sąjungoje centrą ir remis informavimo veiklą, sąmoningumo ugdymą ir bendravimą su jaunimu. Informavimas ir sąmoningumas yra būtinos prasmingo jaunimo dalyvavimo sąlygos, be to, tai stiprina priklausymo Europai jausmą ir jaunimo perspektyvas;
- išnagrinės galimybes teikti **mikrodotacijas** pagal būsimą programą „Erasmus+“. Per Jaunimo metus kai kurie nacionaliniai koordinatoriai sėkmingai išbandė šias **lengvai prieinamas nedidelės vertės dotacijas**. Taip jaunimas gali **lengvai gauti finansavimą**, kad galėtų dirbti prie bendrų projektų, ugdyti įgūdžius, gebėjimus veikti bei pasitikėjimą savimi ir taip pasiekti teigiamų pokyčių savo bendruomenėse. Be to, mikrodotacijos yra veiksmingas mechanizmas jaunuolių informuotumui apie jų galimybes Europos Sąjungoje didinti ir susidomėjimui skatinti;
- labiau priartins ES prie jaunimo ir didins informuotumą apie galimybes Europos Sąjungoje per 2024 m. balandžio 12–19 d. vyksiančią **Europos jaunimo savaitę**, kurios tema – demokratinis dalyvavimas. Ta savaitė yra labai svarbi rengiantis 2024 m. Europos Parlamento rinkimams. Per tą savaitę Europos jaunimo forumas, bendradarbiaudamas su Komisija ir Parlamentu, surengs **antrąjį** renginį „**LevelUp!**“, jau išbandytą Europos jaunimo metais. Taip siekiama gerinti jaunimo aktyvistų idėjų propagavimo, komunikacijos ir organizacinius įgūdžius ir užtikrinti, kad daugiau jaunimo dalyvautų rinkimuose, be kita ko, 2024 m. Europos Parlamento rinkimuose;
- toliau remis jaunimo dalyvavimą ES išorės veiksmuose per **jaunimo reikalų patariamąsias struktūras ES delegacijose** ir konkrečias pasaulines iniciatyvas, pavyzdžiui, iniciatyvą „Moterys ir jaunimas už demokratiją“ (WYDE)³⁰. Komisija toliau stiprins tokį jaunimo įsitraukimą į institucijų veiklą: susies Europos ir viso pasaulio jaunimą ir 2024 m. suburs pasaulinių jaunimo tinklų, tokių kaip jaunimo diskusijų forumai, narius;

³⁰ WYDE iniciatyvą sudaro 5 komponentai: i) jaunimo dalyvavimas viešuosiuose reikaluose, ii) jaunimas už asociacijų ir susirinkimų laisves, iii) jaunimas ir moterys parlamentuose, iv) jaunimas ir moterys politinėse partijose ir v) jaunų moterų politinio dalyvavimo priimančias sprendimus skatinimas.

- kurs jaunimo dalyvavimo ir vaikų dalyvavimo veiksmų³¹ sinergiją, kad būtų paisoma vaikų teisės būti išklaustytiems. Toliau įgyvendins naująją **ES vaikų dalyvavimo platformą**³², kurioje vaikai įtraukiami į ES sprendimų priėmimo procesą ir palaikomas aktyvus dalyvavimas demokratiname gyvenime nuo ankstyvo amžiaus;
- skatins valstybes nares pagal ES jaunimo koordinatorių pavyzdį paskirti **nacionalinius arba regioninius jaunimo koordinatorius**. Tokie koordinatoriai stiprintų skirtingų sektorių bendradarbiavimą jaunimo klausimais tiek nacionaliniu, tiek regionų lygmeniu, taip pat valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimą šioje srityje. Jie būtų raginami prisidėti prie Jaunimo reikalų suinteresuotųjų subjektų platformos ir palaikyti ryšius su ES jaunimo koordinatoriumi. Atsižvelgiant į Komisijos Pirmininkės U. von der Leyen paskelbtus tvirtesnius plėtros prioritetus, dalyvauti bus skatinamos ir šalys kandidatės bei potencialios šalys kandidatės.

Kadangi jaunimo aspekto integravimas vis dar yra palyginti nauja koncepcija, konkrečios integravimo priemonės ES ir nacionaliniu lygmenimis (įskaitant poveikio jaunimui patikras, jaunimo testus ar pan.) turi būti diegiamos palaipsniui ir **kartu turi būti taikomos pajėgumų stiprinimo priemonės**, įskaitant tarpusavio mokymąsi, įrodymų rinkimą, mokymą ir išteklius, kad būtų kaupiamos žinios apie sprendimus, kurie yra veiksmingi. Tai labai svarbu užtikrinant veiksmingiausią būdą jaunimo aspekto integravimo tikslui pasiekti, kartu **neužkraunant nereikalingos administracinės naštos**. Šiuo tikslu Komisija:

- remdamasi valstybių narių pateikta informacija 2024 m. pateiks **analitinę ataskaitą**, kurioje apžvelgiama nacionalinė patirtis taikant jaunimo aspekto integravimo metodus;
- sudarys palankesnes sąlygas suinteresuotoms valstybėms narėms **keistis gera patirtimi ir organizuos tarpusavio mokymosi veiklą**. Vykdam tokia veiklą būtų galima parengti priemonių rinkinių, gairių ir mokymo išteklių;
- bendradarbiaus su tarptautinėmis organizacijomis, kaip antai **Europos Taryba ir EBPO**, kad dar labiau papildytų faktinius duomenis ir integruojant jaunimo politiką sukauptą patirtį.

Išvadomis taip pat gali būti remiamasi specialiose apskritojo stalo diskusijose jaunimo aspekto integravimo klausimais.

³¹ Komisijos komunikatas „ES vaiko teisių strategija“ (COM(2021) 142 *final*).

³² ES vaikų dalyvavimo platforma.

Pagrindiniai veiksmai

1. Stiprinti ES jaunimo dialogą.
2. Įsteigti Jaunimo reikalų suinteresuotųjų subjektų platformos grupę.
3. Toliau plėtoti Europos jaunimo portalą kaip vieno langelio principu veikiančią galimybių Europos Sąjungoje centrą.
4. Išnagrinėti galimybes teikti mikrodotacijas pagal būsimą programą „Erasmus+“.
5. 2024 m. surengti Europos jaunimo savaitę demokratinio dalyvavimo tema ir renginį „LevelUp!“ jaunimo aktyvistams.
6. Remti jaunimo dalyvavimą ES išorės veiksmuose.
7. Kurti jaunimo ir vaikų dalyvavimo veiksmų sinergiją.
8. Skatinti valstybes nares paskirti nacionalinius arba regioninius jaunimo koordinatorius.
9. Gilinti jaunimo aspekto integravimo srities žinias ir didinti pajėgumus išnaudojant tarpusavio mokymąsi, faktinių duomenų rinkimą, mokymą ir išteklius.

3.2 SPREŠTI JAUNIMUI RŪPIMUS KLAUSIMUS ĮVAIRIOSE POLITIKOS SRITYSE

Pirmiau nurodyti jaunimo aspekto integravimo veiksmai gali būti aktualūs visose politikos srityse. Jaunimas turėtų turėti galimybę pareikšti nuomonę visose jiems rūpimose srityse, o į jų poreikius turėtų būti atsižvelgiama priimant visus su jais susijusius sprendimus.

Į kokias pagrindines temas, jaunimo nuomone, reikėtų atkreipti dėmesį Europos jaunimo metais?³³

Bazė – visi respondentai (n=26 178)

Šaltinis – Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 502 „Jaunimas ir demokratija Europos jaunimo metais“, 2022 m. gegužės mėn.

³³ Respondentai galėjo pasirinkti ne daugiau kaip tris atsakymus.

Todėl vykdydama su Jaunimo metais susijusią tolesnę veiklą ir atsižvelgdama į pagrindinius jaunimui rūpimus klausimus Komisija imsis veiksmų šiose **penkiose jaunimui aktualiose politikos srityse: sveikatos ir gerovės, aplinkos ir klimato, švietimo ir mokymo, tarptautinio bendradarbiavimo ir Europos vertybių, užimtumo ir įtraukties.**

3.2.1 SVEIKATA IR GEROVĖ

COVID-19 pandemija sukėlė didelių iššūkių psichikos sveikatai, ypač jaunimo. Be to, jaunimas patiria daug iššūkių naudodamasis skaitmeninėmis priemonėmis, be kita ko, socialiniais tinklais, o tai dar stipriau veikia daugelio jaunuolių psichikos sveikatą. COVID-19 pandemijos metu įtampą kėlė padidėjęs vienišumas ir sumažėjusi socialinė sąveika, prarastos galimybės, netikrumas dėl ateities, taip pat baimės ir netekčių nulemtas nerimas.^{34 35 36}

Stiprinti psichikos bei fizinę sveikatą ir didinti gerovę – sparčiausiai augantis jaunimo prioritetas ES³⁷. 2023 m. birželio mėn. Komisijos komunikatas **dėl visapusiško požiūrio į psichikos sveikatą**³⁸ tapo pirmu svarbiu žingsniu siekiant užtikrinti naują įvairius sektorius įtraukiantį požiūrį į psichikos sveikatą. Rengiant šį dokumentą buvo surinkta konkrečių atsiliepimų apie jaunimo psichikos sveikatą. Komunikate dėl psichikos sveikatos nustatyta 20 pavyzdinių iniciatyvų ir numatyta 1,23 mlrd. EUR finansinė parama pagal kelias ES finansavimo priemones. Komisija:

- padės valstybėms narėms įgyvendinti 2022 m. lapkričio mėn. **Tarybos rekomendaciją dėl veiksmingų būdų pasiekti gerų mokymosi rezultatų**³⁹, kurioje pabrėžiama, kad vaikų ir jaunimo emocinė gerovė yra vienas pagrindinių veiksnių siekiant padidinti jų galimybes pasiekti sėkmę moksle ir gyvenime;
- parengs **gerovės mokyklose gaires**, o jas 2024 m. paskelbs Komisijos ekspertų grupė palankios mokymosi aplinkos klausimais;
- įgyvendindama 2024 m. prioritetą⁴⁰ ir kaip paskelbta ES vaiko teisių strategijoje⁴¹, pateiks **Komisijos rekomendaciją dėl integruotų vaikų apsaugos sistemų kūrimo ir stiprinimo** valstybėse narėse. Joje daugiausia dėmesio bus skiriama vaikų poreikiams ir bus užtikrinta, kad būtų geriau naudojamos esamos ES priemonės (teisės aktai, politikos priemonės ir finansavimas);

³⁴ Komisijos ataskaita dėl 2019–2021 m. ES jaunimo strategijos įgyvendinimo (COM(2021) 636 *final*).

³⁵ Remiantis 2021 m. UNICEF ataskaita, savižudybė yra antra dažniausia jaunimo (15–19 metų amžiaus) mirties priežastis po kelių eismo įvykių, o ES apskaičiuota, kad dėl prarastos vaikų ir jaunimo psichikos sveikatos per metus patiriama 50 mlrd. EUR nuostolių.

³⁶ Remiantis 2022 m. ataskaita „Apie sveikatą glaustai“, kas antras jaunas europietis teigė, kad jo psichikos sveikatos poreikiai nepatenkinami, o jaunimo depresijos atvejų pagausėjo daugiau nei dvigubai.

³⁷ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 502 „Jaunimas ir demokratija Europos jaunimo metais“, 2022 m. gegužės mėn.

³⁸ Komisijos komunikatas dėl visapusiško požiūrio į psichikos sveikatą, COM(2023) 298 *final*.

³⁹ 2022 m. lapkričio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl veiksmingų būdų pasiekti gerų mokymosi rezultatų, kuria pakeičiama 2011 m. birželio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių.

⁴⁰ Pagal 2024 m. Komisijos darbo programą.

⁴¹ Komisijos komunikatas „ES vaiko teisių strategija“ (COM(2021) 142 *final*).

- įgyvendins pavyzdines iniciatyvas pagal naująjį **Komisijos komunikatą dėl psichikos sveikatos**, pavyzdžiui, 2024 m. remis vaikų ir jaunimo psichikos sveikatos tinklo kūrimą siekiant keisti informaciją, teikti savitarpio paramą ir užsiimti informavimo veikla per jaunimo ambasadorius, taip pat parengs **prevencinių priemonių rinkinį**, kuriuo būtų atsižvelgiama į psichikos bei fizinės sveikatos ir pagrindinių sveikatą lemiančių veiksnių sąsajas;
- įgyvendins veiksmą „**Sveiki ekranai, sveikas jaunimas**“, kad skaitmeninėje erdvėje, internete ir socialiniuose tinkluose jaunimas būtų geriau apsaugotas;
- remis valstybių narių pastangas **stebėti skaitmeninės transformacijos poveikį vaikų gerovei** naudojantis portalu „Better internet for kids“;
- padės valstybėms narėms didinti jaunimo **gerovę ir psichikos sveikatą pagal 2024 m. techninės paramos priemonės** pavyzdinę iniciatyvą „Psichikos sveikata. Gerovės ir psichikos sveikatos skatinimas“⁴² ir toliau teiks paramą pagal pavyzdinę iniciatyvą „Youth FIRST“, kuria siekiama stiprinti pažeidžiamų vaikų ir jaunimo psichikos sveikatą ir priežiūrą.
- **pasirūpins jaunimui saugesne ir sveikesne skaitmenine erdve** – užtikrins Skaitmeninių paslaugų akto vykdymą, pagal kurį reikalaujama, kad nepilnamečiams prieinamos interneto platformos garantuotų aukštą jų privatumo, saugos ir saugumo lygį;
- pateiks **prevencijos dokumentų rinkinį** pagal Europos kovos su vėžiu planą, be kita ko:
 - **Tarybos rekomendacijos dėl vėžio, nuo kurio apsaugo skiepai**, projektą, siekiant skatinti ankstyvosios paauglystės ir paauglystės amžiaus mergaites ir berniukus aktyviau skiepyti nuo žmogaus papilomos virusų, taip pat atnaujintą 2009 m. **Tarybos rekomendaciją dėl aplinkos be dūmų**, kuria būtų užtikrinama žmonių apsauga nuo antrinio dūmų ir aerozolių poveikio ir prisidedama prie kartos be tabako ugdymo;
- **remis jaunimą atokiausiuose regionuose**, kad regionams pritaikytomis priemonėmis būtų pagerinta jų gyvenimo kokybė, taikant 1 mln. EUR dotacijų programą „Youth4Outermostregions“⁴³.

3.2.2 APLINKA IR KLIMATAS

ES žaliojo kurso sėkmė priklauso nuo aktyvaus piliečių dalyvavimo. Europos jaunimo metai suteikė galimybių dalyvauti žaliojoje pertvarkoje ir padėti ją formuoti. Jaunimas turėtų turėti atitinkamų įgūdžių ir žinių, kad galėtų kūrybiškai ir novatoriškai spręsti aplinkos ir klimato kaitos problemas. Palaikydama šias pastangas, Komisija:

- remis **jaunuųjų ES klimato pakto ambasadorių** bendruomenę, kad būtų skatinami jaunimo klimato srities veiksmai vietoje, taip pat remiama jų vietoje vykdoma veikla;

⁴² TPP 2024 m. pavyzdinė iniciatyva „Psichikos sveikata. Gerovės ir psichikos sveikatos skatinimas“ (europa.eu).

⁴³ Atnaujintas kvietimas teikti paraiškas – „Atokiausių regionų jaunimui“: 1 mln. EUR jaunimui atokiausiuose regionuose remti (europa.eu).

- remis jaunimo indėlį siekiant Sąjungos atsparumo nelaimėms tikslų, kurie yra esminė atsparumo būsimoms nelaimėms didinimo priemonė;
- didins **jaunimo savanoriškos veiklos galimybes** spręsti žaliosios pertvarkos klausimus – **papildys 2024 m. Europos solidarumo korpuso kvietimą pagal programą „Europos horizontas“**;
- ragins **žaliųjų miestų ir regionų tinklus** (kaip antai pagal Žaliojo miesto susitarimo iniciatyvą) įtraukti jaunus stažuotojus ir savanorius į vietos žaliuosius projektus;
- toliau skatins jaunimo vadovaujamus klimato srities projektus pagal **projektą „EUTeens4Green“**, finansuojamą Teisingos pertvarkos fondo lėšomis;
- padės valstybėms narėms įgyvendinti **Tarybos rekomendaciją dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi**⁴⁴;
- propaguos naująją **Jaunimo mokymosi laboratoriją** kaip koalicijos „Švietimas klimato labui“ dalį;
- kreipsis į jaunimą per būsimą Komisijos **kampaniją klimato ir demokratijos klausimais** prieš 2024 m. Europos Parlamento rinkimus;
- skatins Vakarų Balkanų jaunimą dalyvauti žaliojoje pertvarkoje per specialią **Vakarų Balkanų jaunimo laboratoriją**;
- išplės Europos inovacijos ir technologijos instituto ir žinių ir inovacijos bendrijų **veiksmo „Girls Go Circular“** aprėptį, kad būtų stiprinami mergaičių skaitmeniniai ir verslumo įgūdžiai žiedinės ekonomikos srityje;
- pabrėš, kad reikia remti kartų kaitą žemės ūkyje, nes jaunuoliai yra naujų idėjų ir energijos šaltinis įgyvendinant novatoriškas iniciatyvas, taip pat yra įsipareigoję siekti tvarios praktikos ir pertvarkos.

3.2.3 ŠVIETIMAS IR MOKYMAS

Švietimas ir mokymas buvo svarbi Jaunimo metų tema, o šie metai sutapo su programos „Erasmus+“ 35-ųjų metinių minėjimu ir mokymosi užsienyje atnaujinimu po pandemijos. Būtinybė dar labiau palengvinti šį procesą buvo pabrėžta **Tarybos rekomendacijoje dėl jaunųjų savanorių mobilumo**⁴⁵, neseniai priimtoje **Tarybos rekomendacijoje „Europa kelyje“**⁴⁶ ir 2022 m. Konferencijos dėl Europos ateities rekomendacijose⁴⁷. Komisija:

- toliau sieks, kad 2024 m. pagal Europos universitetų strategiją būtų sukurtas **jungtinis Europos laipsnis**, padėsiantis ugdyti stipresnį tarpvalstybinėse akademinėse programose dalyvaujančių aukštųjų mokyklų studentų ir akademinį darbuotojų priklausymą Europai

⁴⁴ 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi.

⁴⁵ 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacija dėl jaunųjų savanorių mobilumo Europos Sąjungoje.

⁴⁶ Europa kelyje – pasiūlymas dėl mobilumo mokymosi tikslais ateities | Europos švietimo erdvė (europa.eu).

⁴⁷ Konferencija dėl Europos ateities (europa.eu).

jausmą. Jungtinio Europos laipsnio ženklas būtų bendrais Europos kriterijais pagrįstas pažymėjimas, papildantis bendras programas baigusią absolventų kvalifikaciją;

- skatins aktyvesnį jaunimo vaidmenį **Skaitmeninio švietimo centre**, 2024 m. peržiūrint **Skaitmeninio švietimo veiksmų planą** ir vykdant kitas iniciatyvas, susijusias su siekiu, kad skaitmeninis švietimas Europoje būtų kokybiškas, įtraukus ir prieinamas visiems, be kita ko, kaimo ir atokiose vietovėse;
- stiprins pagal programą „Erasmus+“ vykdomą **mokykloms skirtą** veiksmą „**Jean Monnet**“, siekdama toliau skatinti nuo ankstyvo amžiaus gauti žinių apie ES integraciją ir vertybes;
- skatins valstybes nares didinti **kaimo ir atokiose vietovėse gyvenančio jaunimo** švietimo, mokymo, sporto, savanoriškos veiklos ir užimtumo galimybes, kaip numatyta ES kaimo veiksmų plane⁴⁸;
- 2024 m. tęs talentingiems jauniems mokslo darbuotojams skirtą **ES iniciatyvą „TalentON“** ir **ES jaunųjų mokslininkų konkurso** iniciatyvą, kuri yra 2024 m. Europos mokslo miesto, kuriuo paskelbti Katovicai, programos dalis;
- spręs **nepakankamo mergaičių ir moterų atstovavimo MTIM** švietimo ir mokymo srityje problemą, be kita ko, taikys MTIM metodą⁴⁹ pagal Skaitmeninio švietimo veiksmų planą ir Europos universitetų strategiją;
- remis valstybių narių pastangas parengti ir įgyvendinti reformas, kuriomis būtų siekiama ugdyti jaunimo įgūdžius pagal **techninės paramos priemonės** 2024 m. pavyzdinę įgūdžių iniciatyvą „Labiau prie darbo rinkos pritaikytų įgūdžių ugdymo sistemų skatinimas“⁵⁰. Parama padės spręsti nuolatinės įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties, darbo jėgos trūkumo ir darbo jėgos kvalifikacijos kėlimo klausimus siekiant žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, taip pat padės pritaikyti švietimo sistemas;
- skatins **Vakarų Balkanų universitetus** dalyvauti Europos universitetų iniciatyvoje;
- skatins valstybes nares ir suinteresuotuosius subjektus naudotis bendra ES, EBPO ir INFE Europos Sąjungos **vaikams ir jaunimui skirta finansinės kompetencijos sistema**⁵¹.

3.2.4 TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS IR EUROPOS VERTYBĖS

Kaip pagrindinį Europos jaunimo metų pasaulinio aspekto rezultatą ES pristatė savo pirmąjį jaunimo veiksmų planą ES išorės veiksmų srityje⁵², parengtą kartu su jaunimo organizacijomis ir jaunimu. Veiksmų planu siekiama įgyvendinant konkrečias iniciatyvas įtraukti, įgalinti ir susieti

⁴⁸ Komisijos komunikatas „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“ (COM(2021) 345 final).

⁴⁹ MTIM metodas – menų, socialinių ir humanitarinių mokslų įtraukimu į gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (MTIM) mokymą grindžiamas tarpdalykis, įtraukus ir į ateitį orientuotas mokymosi metodus, kad MTIM studijos ir karjera būtų patrauklesnės įvairiems besimokantiems asmenims.

⁵⁰ TPP 2024 m. pavyzdinė įgūdžių iniciatyva „Labiau prie darbo rinkos pritaikytų įgūdžių ugdymo sistemų skatinimas“ (europa.eu).

⁵¹ Europos Sąjungos vaikams ir jaunimui skirta finansinės kompetencijos sistema (Europos Sąjunga, EBPO).

⁵² Bendras komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Jaunimo veiksmų planas (JVP), teikiamas įgyvendinant 2022–2027 m. ES išorės veiksmus. Prasmingo jaunimo dalyvavimo ir galių jiems suteikimo įgyvendinant ES išorės veiksmus skatinimas, kad būtų siekiama darnaus vystymosi, lygybės ir taikos“, JOIN(2022) 53 final.

visų ES ir šalių partnerių regionų jaunimą, kad jis galėtų išreikšti savo požiūrį ir kaip partneris dalyvauti ES išorės veiksmuose. Komisija:

- sieks, kad ES aktyviau bendradarbiautų su viso pasaulio jaunimu: įgyvendins ir stiprins tokias iniciatyvas kaip **ES tarptautinės partnerystės iniciatyvų jaunimo diskusijų forumas**, taip pat steigs daugiau ES delegacijų jaunimo reikalų patariamųjų struktūrų;
- remis jaunimo indėlį siekiant darnaus vystymosi tikslų panaudodama pagrindines priemones, išteklius ir įgūdžius, be kita ko, bus pasitelkiamos tokios iniciatyvos kaip Jaunimo įgalėjimo fondas⁵³ ir Afrikos ir Europos jaunimo akademija;
- sukurs reguliaraus dialogo ir konsultacijų su viso pasaulio jaunimo organizacijomis platformą per **Jaunimo dialogo platformą ES išorės veiksmų srityje**⁵⁴ ir užtikrins, kad jaunimas būtų įtraukiamas į įvairius konsultacijų procesus, be kita ko, įgyvendinant strategiją „Global Gateway“⁵⁵;
- suteiks erdvės ir paramos pajėgumams, kad jaunimas galėtų aktyviai dalyvauti taikos kūrimo, saugumo sektoriaus reformos ir tarpininkavimo procesuose, siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į konkrečius jaunimo poreikius ir prioritetus, taip pat kad būtų pripažintas ir remiamas jų vaidmuo atstatymo procese, laikantis ES įsipareigojimo pagal JT taikos ir saugumo darbotvarę;
- pagal 2024 m. kvietimą teikti pasiūlymus dėl **programos „Erasmus+“ jaunimo ir sporto pajėgumų stiprinimo veiksmų** (naudojant KVTBP „Globali Europa“ lėšas) leis dalyvauti Ukrainos ir kitų Rytų partnerystės regiono šalių jaunimo ir sporto organizacijoms, kad būtų stiprinami jų pajėgumai. Šiuose veiksmuose jau gali dalyvauti visi Vakarų Balkanų partneriai. išnagrinės programos „Erasmus+“ potencialą kituose regionuose, ypač virtualių mainų ir jaunimo gebėjimų stiprinimo srityse;
- toliau remis neseniai sukurtą **Jungtinės Karalystės universitetų studentų bendrijų Europos reikalų tinklą**. Pagal Jaunimo veiksmų planą ES išorės veiksmų srityje ES delegacijoje Jungtinėje Karalystėje bus sukurta jaunimo reikalų patariamoji struktūra;
- rengiantis JT aukščiausiojo lygio susitikimui dėl ateities, toliau bendradarbiaus su EIVT ir ES valstybėmis narėmis, kad būtų parengtas plataus užmojo ir į veiksmus orientuotas ateities paktas, be kita ko, jo skyrius, kuriame ypatingas dėmesys skiriamas jaunimui ir būsimoms kartoms, ir užtikrins tolesnę su tuo susijusią veiklą.

3.2.5 UŽIMTUMAS IR ĮTRAUKTIS

ES padeda valstybėms narėms mažinti jaunimo nedarbą ir neveiklumą, be kita ko, daugiausia dėmesio skirdama pažeidžiamam jaunimui (pavyzdžiui, jaunimui su negalia), o netiesiogiai – investuodama į visų ES regionų ekonominę plėtrą. Jaunimui svarbu, kad būtų mažinami socialiniai,

⁵³ Jaunimo įgalėjimo fondas, pristatytas 2022 m. spalio 4 d., bus naudojamas bendradarbiaujant su didžiausiomis pasaulio jaunimo organizacijomis, dalyvaujančiomis judėjime „Global Youth Mobilization“.

⁵⁴ 2023 m. spalio 6 d. paskelbtas kvietimas pareikšti susidomėjimą tapti Jaunimo dialogo platformos ES išorės veiksmų srityje nariu.

⁵⁵ 2023 m. spalio 24 d. pradėjo veikti pilietinės visuomenės ir vietos valdžios institucijų dialogo platforma „Global Gateway“, kurioje dalyvauja jaunimo organizacijos.

ekonominiai ir teritoriniai skirtumai, nes taip sudaromos vienodesnės sąlygos įsidarbinti, mokytis, naudotis socialinės įtraukties paslaugomis ir galimybėmis. Taip siekiama padėti jaunuoliams naudotis galimybėmis nepriklausomai nuo jų socialinės ir ekonominės padėties ar gyvenamosios vietos ir skatinti skaitmeninę bei žaliąją pertvarką ir integracinį augimą. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva ir toliau bus labai svarbi priemonė, padėsianti jaunimui patekti į darbo rinką. Remiantis „NextGenerationEU“, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone skatinamos investicijos ir reformos valstybėse narėse, daugiausia dėmesio skiriant žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai ir kitai vaikų ir jaunimo politikai, pavyzdžiui, švietimo ir įgūdžių srityje.

Stažuotės jaunimui yra svarbus žingsnis į darbo rinką. Kadangi stažuotės labai naudingos, jaunimas paprašė ES sudaryti geresnes mokymo sąlygas ir paskelbė peticiją uždrausti nemokamas stažuotes ir taip įtvirtinti Europos jaunimo metų rezultatus⁵⁶. 2023 m. birželio 14 d. rezoliucijoje su rekomendacijomis Komisijai dėl kokybiškų stažuotių Europos Parlamentas paragino Komisiją užtikrinti būtiniausius stažuotių kokybės standartus, įskaitant atlyginimą⁵⁷. Šiuo tikslu Komisija:

- 2024 m. **atnaujins stažuotių kokybės sistemą**, siekdama spręsti įvairius klausimus, be kita ko, teisingo atlyginimo ir galimybių naudotis socialine apsauga. Visų pirma Komisija ketina pagal Parlamento rezoliuciją pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, visapusiškai laikydamasi proporcingumo, subsidiarumo ir geresnės teisėkūros principų;
- toliau įgyvendins **iniciatyvą ALMA** (Siekti, mokytis, išmokti, pasiekti), kad padėtų palankių sąlygų neturintiems 18–29 metų jaunuoliams integruotis į visuomenę ir darbo rinką kitose šalyse. Paskelbus ES lygmens kvietimą teikti projektų pasiūlymus pagal ALMA, tikimasi, kad 29 projektuose visoje ES dalyvaus per 800 nesimokančių, nedirbančių ir mokymuose nedalyvaujančių jaunuolių⁵⁸;
- **dirbs su grupėmis, kurių neišnaudotas verslumo potencialas tebėra didelis** (pavyzdžiui, su jaunimu), – rengs informuotumo didinimo, mentorystės ir konsultuojamojo ugdymo kampanijas⁵⁹;
- toliau padės ES valstybėms narėms ir regionams **įgyvendinti 2021–2027 m. sanglaudos politikos programas**⁶⁰, be kita ko, teiks Europos regioninės plėtros fondo paramą užimtumo, švietimo ir mokymo, socialinės įtraukties, socialinės ir sveikatos priežiūros, tvaraus turizmo ir kultūros srityse – ji bus naudinga jaunuoliams kaip nustatytoms tikslinėms grupėms, atsižvelgiant į tikslinėse teritorijose nustatytus poreikius;
- remis ES regionus, kurie susiduria su demografiniais iššūkiais (be kita ko, išvykus jauniems gyventojams), taikydamas **Specialistų gausinimo mechanizmą**. Mechanizmas padeda ES regionams ugdyti, išlaikyti ir pritraukti žmones, įgūdžius ir gebėjimus, kurių reikia siekiant sumažinti demografinio perėjimo poveikį;

⁵⁶ [Jokių nemokamų stažuotių! | Europos jaunimo forumas.](#)

⁵⁷ [Rezoliucijoje](#) Komisija raginama pateikti pasiūlymą dėl direktyvos dėl atviros darbo rinkos stažuotių, stažuotių pagal aktyvią darbo rinkos politiką ir stažuotių, kurios yra privaloma profesinio mokymo dalis.

⁵⁸ Kol kas įtraukti ALMA į savo nacionalines arba regionines ESF+ programas (2021–2027 m.) įsipareigojo 15 valstybių narių.

⁵⁹ [Pagalbos MVI paketo 17 veiksmas.](#)

⁶⁰ [Sanglaudos politika – pagrindinė ES investicijų politika.](#)

- toliau padės **Vakarų Balkanų šalių vyriausybėms įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyvą**, kuri atspindi ES modelį, ir propaguos panašius metodus kaimyninėse šalyse, siekdama šalinti nesimokančiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam jaunimui kylančius sunkumus;
- toliau remis ES valstybių narių pastangas įgyvendinti **Europos vaiko garantijų sistemą**, kad padėtų užkirsti kelią diskriminacijai bei socialinei atskirčiai ir su tuo kovoti;
- įgyvendindama vieną iš Neįgaliųjų teisių strategijos⁶¹ iniciatyvų, Komisija kartu su suinteresuotaisiais subjektais parengs neįgaliųjų užimtumo dokumentų rinkinį, gaires ir praktiką, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas neįgaliųjų užimtumui. Be kita ko, gairėse daugiausia dėmesio skiriama profesiniam orientavimui ir įdarbinimo praktikai, kurie svarbūs neįgaliems jaunuoliams;
- skatins kurti stipresnes klestinčias, tarpusavyje susietas ir atsparias kaimo vietas, kuriomis bus remiamas jaunimo užimtumas, laikantis ilgalaikės kaimo vietovių vizijos.

4 LAIKYTIS SAVO ĮSIPAREIGOJIMO EUROPOS JAUNIMUI

Siekdamos 2019–2027 m. ES jaunimo strategijos tikslų skatinti jaunimo dalyvavimą ir įtraukti jaunimo aspektą į politikos formavimą, Europos jaunimo metais ES institucijos ir valstybės narės sustiprino savo esamą įsipareigojimą jaunimui. Labai svarbu tai išlaikyti ir plėtoti. Parama vaikams ir jaunimui yra labai svarbi siekiant užtikrinti, kad kita europiečių karta būtų pasirengusi spręsti mūsų sparčiai kintančio pasaulio problemas ir į ateitį žvelgti su pasitikėjimu.

Europos Komisija toliau remis jaunimą – vykdys šiame komunikate išdėstytus konkrečius tolesnius veiksmus. Šis požiūris kyla iš pačių Jaunimo metų bendradarbiavimo dvasios. Įtvirtintas bendras supratimas, kad jaunimui skirti projektai yra veiksmingesni ir efektyvesni, kai yra rengiami ir įgyvendinami bendradarbiaujant su jaunimu ir jaunimo reikalų suinteresuotaisiais subjektais. Kai ES institucijos, nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos yra atviros ir nusiteikusios bendradarbiauti ir nuolat palaikyti dialogą, pasiekama geresnių rezultatų.

Toks dialogas ir bendradarbiavimas bus ypač svarbūs siekiant paskatinti jaunimą dalyvauti 2024 m. Europos Parlamento rinkimuose. Tačiau jaunimo dalyvavimas prasideda ir baigiasi ne vien balsavimu. Jis prasideda nuo mažo žingsnio, pvz., nuo savanoriškos veiklos bendruomenės teatro projekte ar dalyvavimo nacionalinėje paplūdimių valymo kampanijoje. Be kita ko, tarp kitų jaunimo dalyvavimo formų – kandidatavimas į studentų tarybą, peticijos pateikimas arba dalyvavimas konsultacijose ES jaunimo dialoge, prisijungimas prie tarptautinės jaunimo NVO, dalyvavimas Europos jaunimo renginyje ar Europos jaunimo savaitėje arba dalyvavimas pagal ES jaunimo programas vykdomame projekte. Visa tai laikoma jaunimo dalyvavimu veikloje.

Jaunuoliams suteikiamos galimybės formuoja juos kaip piliečius ir daro įtaką jų priimamiems sprendimams ir pasirenkamiems gyvenimo keliams. Tai galiausiai gali nulemti, kuria kryptimi pasuks Europa. Todėl Europos Sąjunga suteiks jaunimui svarbesnį vaidmenį formuojant ir plėtojant ES politiką.

⁶¹ Komisijos komunikatas „Lygybės sąjunga. 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija“, COM(2021) 101 *final*.

2022-ieji buvo jaunimo metai – jaunimo turētu būti ir ateitis.